

M

K

B

T

Á

J

É

K

O

Z

T

A

T

Ó

*Minden tagtársunknak és
csoportunknak
boldog és eredményes
új évet kívánunk!*

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
KÖZLEMÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2014.
január–február

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

SZABLYÁR PÉTER 1948–2013

Szablyár Péter december 9-én végleg elment közülünk. A barátom volt.

Miként lehetne egy rövid megemlékezést összeállítani egy olyan emberről, aki csendben tette a dolgát. És sok DOLGA volt.

Péter 1962 óta volt Társulatunk tagja, és bármilyen tisztséget is töltött be, mindig teljes odaadással és tisztességgel látta el vállalt feladatát. Munkabírása és példamutatása munkára ösztönözte környezetét is.

Kapcsolatunk igazán szorossá a társulati táborok (1987–88) szervezése közben vált. Ezek a táborok a nagy összefogás eredményeként igazán sikeresek voltak. Még ő is elégedett volt. Talán az utolsó elsuhanó mosolyt is a „Francia-bánya” szóval sikerült az arcára varázsolnom végóráiban.

A felelősségtudat és a pontosság jellemezte munkáját minden téren, legyen az társulati élet, kutatásszervezés, publikáció, néprajzi kutatás vagy az eredeti szakmájához közel álló fémhulladékok újrahasznosítása.

Én már életében éreztem hiányát, amikor a főtítkári székben öt évre átvettem tőle a stafétabotot.

Társulati főtítkársága után, 1999-től minden energiáját szerelme falujára, Jósvalfőre „pazarolta”. Ettől kezdve csak a falunapok alkalmával találkoztunk, de mindig ott folytattuk, ahol egy évvel korábban abbahagytuk. Nem volt ideje BUDAPESTRE.

Az általa alapított Tájháznak országos tekintélyt vívott ki, és lett a vezetője a maga szervezte Tájház szövetségnek is. Munkája elismeréseként idén ősszel Forster Gyula-emlékéremmel tüntette ki a Műemlékvédelem. Ügyvezető titkára volt a magyarországi fémhulladék-forgalmazók civil szervezetének, a Fémszövetségnek.

Aktív résztvevője lett Jósvalfő kulturális életének. Színjászó kört szervezett, régi anyagokat, történeteket felkutatva, azokat helytörténeti füzetekben tette közzé. Azért itt sem feledkezett meg legfőbb szenvedélyéről, a barlangokról, hisz Jósvalfót is a barlangoknak köszönhette. Még geológus technikus korában szeretett bele, és ide is tért vissza.

Könyveket írt a Földalatti Magyarországról, és rendszeresen publikált az Élet és Tudomány című szakfolyóiratban.

És végül még egy fontos dolog, ami tudom, hogy neki is sokat jelentett. 1993-ban a Szemlő-hegyi-barlang feletti parkban, a tátrai szimbolikus temető mintájára emlékkertet hozott létre meghalt barlangász társaink emlékére. Mostantól kezdve a harang érte is szól.

Péter, emlékedet megőrizzük, tisztességged példaként álljon minden fiatal előtt.

Szablyár Péter társulati, természet- és környezetvédelmi tevékenységének legfőbb állomásai:

1962 MKBT tagság	1994 Jósvalfői Tájház létrehozása
1981 Líbiai expedíció	1995–99 MKBT főtítkár
1987 Francia-bánya (MKBT tábor)	1997 Jósvalfő díszpolgára
1987 Herman Ottó-érem (MKBT)	2005 Földalatti Magyarország c. könyv
1988 Jósvalfő (MKBT tábor)	2007 Kós Károly-díj, Környezetünkért Díj
1986–90 MKBT főtítkárhelyettes	2009 Papp Ferenc-érem (MKBT)
1989 Világkongresszus	2013 Forster Gyula-emlékérem (Műemlékvédelem)
1993 Barlangkutató Emlékkert alapítása	

Börcsök Péter

Tisztelt Mindenki!

Azt hiszem, halottaink búcsúztatása, a megemlékezések, visszatekintések általában a halál után, a temetés előtt kerülnek rögzítésre, ill. a temetésen szoktak elhangzani. Engedjétek meg, hogy én most rendhagyó módon, Szablyár Péter temetésén látottak-hallottak alapján gondolkodjam egy kicsit hangosan, írásban...

Gondolatok Szablyár Péter temetésén és utána....

2013.12.18-án 13 órára a Jósvalfői Tájház csűrjében felravatalozott Szablyár Péter temetésére kb. 200–250-en gyűltünk össze.

A gyülekezés alatt először a kohász, utána a bányász egyenruhába öltözött gyászolók álltak díszőrséget.

Szablyár Pétert pap temette el, és ő volt a temetés érdemi levezetője is. Pétert rajta kívül Jósvalfő polgármestere, a Tájház Szövetség titkára, a volt budapesti munkatársak képviselője, a miskolci egyetemi kohász évfolyamtársak képviselője, valamint a geológus technikai osztálytársak és a jósvalfői barlangászok nevében Izápy Zsóka, ill. a jósvalfői énekkar egyházi énekekkel búcsúztatta. (Jelen volt a szervezett magyar barlangkutató társadalom igen sok tagja, volt és jelenlegi vezetője, a nemzeti park sok tagja, különböző szintű vezetője is.)

A koporsót a jeges (vörösagyagos törmelékkel járhatóvá tett) domboldalon a sírig (ahonnan gyönyörű a rálátás a falura, ill. a falut magába foglaló völgyre) a jósvalfői barátok vitték fel. (Teljesítményük overálba öltözött barlangkutatóknak is tiszteletére vált volna.) Sok időt tisztelője nem tudott felmenni a sírig, ők lenről követték az igen hosszúra nyúlt temetés minden mozzanatát.

Szablyár Pétert olyan sírba helyezték el, amely egy szívós, magát nehezen, de végül mégiscsak megadó barlangi bontás anyagának is megfelel. (A sírba leengedett koporsót rengeteg virággal fedték be a búcsúzóik.)

A sírnál elhangzott a bányász himnusz és a bányász-kohász szakestélyeket kezdő, elnököszöntő nóta a helyi énekkar vezetésével, a jelenlévő bányászok és kohászok aktív részvételével.

Sírjának teteje egy szintbe került a domboldal szintjével. Kopjafát állítottak föléje, azon csak annyi áll a neve és a dátumok alatt, hogy „Jósvalfő örökös díszpolgára”.

Sírját rengeteg koszorú borította. Színével kiemelkedett közülük a kohászok fekete-vörös és a miskolci barlangkutatók nemzeti színű szalagja. Érdekes, hogy ezek egymás mellé, közvetlenül a kopjafa mellé, a képe alá kerültek.

A nagyszámú gyászoló a temetést követően a Szablyár Péter által létrehozott Tájházban, az általa bevezetett módon, a Tájház udvarán halotti tort ült (állt). Itt hosszas beszélgetések folytak le a jelenlévők között, aminek középpontjában mindenkor Szablyár Péter volt.

Szablyár Pétert, a sok, nagyon fontos tevékenysége mellett az utóbbi évtizedek legnagyobb formátumú „barlangi értékek őrizőjét”, barlangkutatót elkísérték utolsó útjára a jósvalfői és aggteleki barátok és tisztelők, a volt kohász kollégák, a volt bányász és kohász egyetemi évfolyamtársak, a volt iskolatársak, a „jósvalfői barlangkutatók”, a nemzeti park dolgozói, a Szlovákiából, Miskolcra és Budapestre, valamint annak környékéről érkező barlangkutatók.

Joggal kívánjuk együtt és külön-külön is, hogy világítson Szablyár Péternek az örök karbidlámpa fénye olyan világosan és tartósan, ahogy ő világított nekünk egész életében!

Lénárt László

**BORKA ZSOLT
1958–2013**

Az egyik legfontosabb élmény az ember életében, egy közösséghez való feltétlen tartozás. Zsoltnak ez a közösség a barlangászok társasága volt. Ennek a társaságnak a belső szabályai (szabálytalanságai) feleltek meg leginkább az Ő természetkedvelő, a társadalmi kötöttségek ellen lázadó egyéniségének. Választott szakmáját is összekötötte a barlangászattal.

Geológusnak készült, s a szakdolgozatát a Baradla-barlang és környezetének földtanából írta. Bár a területen előtte már többen térképeztek, Ő volt az első geológus, aki szisztematikusan végigvizsgálta a barlang falának szinte minden elérhető négyzetméterét. Rendkívül aprólékos munkát végzett, számtalan új, lényeges felfedezést tett. Azóta is az Ő leírásai jelentik az alapot, szakdolgozatát minden, a területen dolgozó geológus hivatkozta, hivatkozta ma is.

UBorka tisztában volt az értékeivel, s amikor úgy látta, hogy nem megfelelően ítélik meg, nem tudta elfogadni. Így történt, hogy végzett geológusként, soha nem dolgozott a szakmájában. A családja és a munkája is a barlangászathoz kötötte. Bár a munkáján kívül már nem járt annyit barlangászni, kapcsolata soha nem szakadt meg a Baradlásokkal.

Zsolt utálta a konvenciókat. Nem hagyta, hogy elbúcsúzzunk Tőle. Mikor megtudtam, hogy rövid ideje van hátra, a telefonszáma napokig ott volt az asztalomon, de nem tudtam felhívni. Éreztem, hogy átlátna a szitán. Búcsúzkodás lett volna, ami soha nem az elmenőnek szól igazán, hanem a maradó nyugtatgatja magát vele. Zsolt ezt nem akarta. A hiányát enélkül is érezzük.

A kép, ahogy guggolva ül a sarkán, támasztja az állát és mosolyog, örökre megmarad. Eggyel megint kevesebben vagyunk a földi listán...

Piros Olga

**SÁFÁR CSABA
1971–2013**

Sokan ismerték talán és sokan tudhatják már a megdöbbenőt, Körte nem jött velünk ebbe az új esztendőbe. Csak állunk itt bénán és nem akarjuk elhinni. Tele volt erővel, kirobbanó erővel és életkedvvel, Mindennel. Negyvenkét év, hatalmas erővel, energiákkal. Nagy volt a szíve, ezt tudom, hiszen nagyon tudott szeretni. de nem tudtuk, hogy a valóságban is az.

Dilatatív cardiomyopathia. Szívelégtelenség. A szakértők is döbbenetben álltak, hogyan volt képes a normálisnál kétszer nagyobb szívvel létezni, csak csodálni tudták, hogy ennyi ideig, így tudott élni. Tele erővel, bizony, még ők sem szívesen kaptak volna tőle pofont, ahogy mondta az orvos.

Próbálom visszaidézni a doktor szavait: a szíve csak nőtt, nőtt a testével együtt, de a szívmok nem úgy fejlődtek, gyengék maradtak. Gyerekkora óta így fejlődött, és a mozgás, a sport, bármilyen fizikai megterhelés tovább fokozhatta, de sport nélkül is

megtörtént volna az, amit nem akartunk. "Időzített bomba", így képzeljük el, egy hatalmas lufi, ami nő, nő, de egyszer tovább nem tud. Bármikor megtörténhetett volna. Soha nem szólt, ha baja volt, mindig csak később mondta el, soha nem sopánkodott, csak tette a dolgát, és szeretett, szeretett. Élete, mindene volt a sport, a mozgás, a versenyszerű kajakozástól kezdve, az evezés, a maratonok, teljesítmény-túrák, Kinizsi100ak, a hosszú túrák nagy hátizsákkal, mindent mindent csinált, és a barlangbontás, mindegy mekkora köveket kellett mozgatni, tette, munkában is tudom, mekkora súlyokat emelt, mit meg nem tett!

Köszönöm, hogy megismerhettem. A legtökéletesebb vagy nekem, mindig csak ezt mondogatom. És mennyi boldogságot, szeretetet tudtál adni! És bárhol voltál, bárhova mentél, te voltál az élet, a vidámság, büszke vagyok rád, mert rengeteg értéket kaptam tőled, melletted teljesedtem ki, és melletted éreztem meg, hogy miért vagyok. A világ végére is elmentem volna Veled, de ezt is tudod.

Életünk fonala nem tudhatjuk milyen hosszú, és mekkora gombolyag lesz belőle, de legyen minél szebb gombolyag és minél színesebb. Nekem Körte gombolyította ki kereké és színezte újra és újra.

Mindenki, aki ismerte, aki szerette, gondoljon rá.

Szlatki Gabriella

**Dr. HUBERT TRIMMEL
1924–2013**

2013. december 15-én, életének 90. évében váratlanul elhunyt dr. Hubert Trimmel, az osztrák és a nemzetközi barlangkutatás kiemelkedő alakja, Társulatunk külföldi tiszteleti tagja.

Nyugdíjba vonulásáig a Bécsi Természettudományi Múzeum Karszt- és Barlangtani Osztályának vezetője volt.

1969-ben a Nemzetközi Barlangtani Unió (UIS) főtitkára 5 cikluson át, majd 1993-ig elnöke, ezt követően tiszteleti elnöke.

Nyugdíjba vonulása óta is aktívan tevékenykedett, számos hazai és nemzetközi bizottságnak volt tagja, s az ő kezdeményezésének köszönhetően vált a Hallstatt-Dachstein régió a világörökség részévé.

A magyar barlangkutatással is szoros volt a kapcsolata, többször járt hazánkban, előadásokat tartott, több nemzetközi rendezvényünkön vett részt. Utoljára a magyar karszt- és barlangkutatás 100. évfordulója alkalmából rendezett SpeleoHungary 100 rendezvényen köszöntötte a magyar barlangkutatókat.

Utoljára tavaly Brno-ban, az UIS Kongresszuson találkozhattunk vele.

Titkárság

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

a Szemlő-hegyi-barlang vetítőtermében

Január 22. (szerda) 18 óra

Börcsök Péter: Húsz év a CANIN "fogságában".
Áttekintés a magyar Gortani expedíciókról.

Február 5. (szerda) 18 óra

Nagyváthy János: Az Ankohuma (6427 m) első magyar megmászása
Az 1998. évi expedícióról szóló beszámoló során 2000 km-t járunk végig Bolíviában
La Paztól Santiagóig.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

TAGDÍJ

A Társulat elnöksége az alábbi tagdíjmelelési javaslatot terjeszti a 2014. január 21-én 17³⁰ órakor tartandó nyilvános választmányi ülés elé:

teljes jogú tagdíj: 7000 Ft, kedvezményes tagdíj: 4500 Ft.

Utoljára 2009-ben került sor tagdíjmelésre, miközben a rezsiköltségek évről-évről folyamatosan emelkedtek.

A javaslat elfogadása esetén a megemelt tagdíjak 2014. február 1-től lépnek érvénybe.

Titkárság

SZJA 1 %

Társulatunk 2013-ben – az évről-évre csökkenő tendenciát mutató folyamat alapján – az eddigi legalacsonyabb összeget, mindössze 308 035 Ft-ot könyvelhetett el, melynek legfőbb oka az adókulcs csökkenése.

A Társulat vezetése köszönetet mond mindazoknak, akik Társulatunk javára ajánlották fel adójuk 1 %-át.

A pályázatokon nyerhető támogatások csökkenése és megszűnése miatt egyesületünk költségvetésében a tagdíj mellett az SZJA 1% jelenti a második legfontosabb bevételi forrást, amely teljes összegében működésre fordítható. Ezért kérünk benneteket, hogy 2013. évi adóbevallásokban minél többen rendelkeztek a Társulat javára, s győzzétek meg erről barátaitokat, ismerőseiteket is.

Csak egy stabil alapokon nyugvó, erős egyesület tudja képviselni a barlangkutatók érdekeit.

Adószámunk:198158021-2-41

Köszönettel a Társulat vezetése

MAGYARORSZÁGI BIZTOSÍTÁS

A Tájékoztató előző számaiban közzétett magyarországi balesetbiztosítást 15 fő kötötte meg.

Titkárság

MKBT TANULMÁNYÚT

A 7. EuroSpeleo Forum időpontja (Herkulesfürdő) 2014. szeptemberről augusztus 22–24-re változott. Ezért a meghirdetett tanulmányút programütközések miatt elmarad.

Titkárság

TÁMOGATÓINK

Szücs Béláné 10 000 Ft a Verocs Szakosztály részére.

H-T Tartálytechnika Kft. 53 000 Ft

Adventure Caving Bt. 2013 folyamán havi 20 000 Ft-tal, összesen évi 240 000 Ft-tal támogatta Társulatunkat.

Valamennyi támogatóknak ezúton mondunk köszönetet.

A 2013. ÉVI CHOLNOKY JENŐ KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT EREDMÉNYE

A hagyományokat követve, a Társulat és a Vidékfejlesztési Minisztérium 2013-ban is meghirdette a Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutató Pályázatot a hazai karsztvidékeken és barlangokban végzett feltáró és tudományos kutatások színvonalas dokumentálásának ösztönzése, és ezáltal a társulati adattár, valamint a VM Barlang- és Tájvédelmi Osztálya által vezetett barlang-, forrás- és víznyelő-nyilvántartások fejlesztése érdekében. A pályázat díjazásának anyagi fedezetét a minisztérium biztosította.

Bár 2012-ben 44 szervezet és 17 egyéni kutató részére, 272 barlangra, összesen 330 kutatási engedély volt kiadva, és például a Kessler-barlang felfedezése, vagy a tucatnyi szakterületi tudományos diákköri- és szakdolgozat arról tanúskodik, hogy e munkák során jelentős eredmények is születtek; az idei pályázatra – az utóbbi tíz esztendőre jellemző 14–15 munkával szemben – mindössze öt pályamű érkezett...

Ha a pályázat iránti érdeklődés e visszaesése a díjazáshoz rendelkezésre álló szerény keretre vezethető vissza (ami 2010 után a millió feletti értékről a felére-harmadára, tehát az 1990-es évek közepén osztható összegre esett vissza), azon előreláthatólag a közeljövőben sem tudunk sajnos változtatni. Azon viszont igen, ha a gyér érdeklődést esetleg a jelenlegi pályázati feltételek korszerűtlen volta okozza. **Kérünk mindenkit, akinek ötlete van a pályázat vonzóbbá tételére, ossza meg azt – akár névtelenül is – a Társulat vezetésével!**

A csoport kategóriában érkezett 2, illetve egyéni kategóriában érkezett 3 pályamunkát a Társulat által felkért öttagú bíráló bizottság (dr. Leél-Össy Szabolcs, Egri

Csaba, Juhász Márton, dr. Móga János és Takácsné Bolner Katalin) a kiírásban meghatározott szempontok szerint értékelte és pontozta. Az ünnepélyes eredményhirdetésre a Szegeden megrendezett Szakmai Napok keretében, november 9-én került sor.

CSOPORT KATEGÓRIA

I. díj – kimagasló színvonalú pályázat hiányában – nem került kiadásra.

II. díj – 150 000 Ft

Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport, 80 pont

A jól szerkesztett, kiváló minőségű fotóanyaggal illusztrált pályamunka magas szakmai színvonalon ismerteti a csoport által a Pál-völgyi-barlangban végzett feltáró kutatások, továbbá az ott folyó tudományos vizsgálatok és megfigyelések eredményeit. A végpontok kutatási nehézségeit ismerve, a 200 méter hosszúságú Papp Ferenc-ág megismerése jelentős feltárásnak számít; a barlang környezetének és Régi Részének egykori és jelenlegi állapotát összehasonlító fotóösszeállítás pedig kiemelkedő dokumentációs értékű. Kár, hogy az archív fotóknál a készítés körülbelüli évszáma sincs feltüntetve; s a denevér-számlálásnál elmaradt a kistermetű simaorrú fajok meghatározása.

III. díj – 100 000 Ft

MKBT Vulkánszeleológiai Kollektíva, 75 pont

A kollektíva Évkönyve a szokásos szép kivitelben és terjedelemben készült el; sajnos ebből a kiírás szerint sem a tervszerű és pezsgő csoportélet, sem az Új-Zélandi abráziós barlangok bemutatása nem értékelhető. A Bakony bazaltbarlangjait, a nemkarsztos barlangokhoz fűződő legendákat és a barlangmonostorokat ismertető cikkekben viszont nemcsak újrafogalmazzák, de új információkkal is kiegészítik korábbi munkáikat, a 6 újabb nemkarsztos barlang és álbarlang dokumentálása, és a valós idejű korrekciót alkalmazó GPS-mérések tapasztalatainak kiértékelése pedig egyértelműen újszerű eredmények; így a pályázat szakmai színvonala meghaladja az előző éveket.

A csoport kategória eredményeinek összesítése

Pályázó	Összefoglalás 0–5 p.	Alaposság, szakzszerűség 0–30 p.	Dokumentatív érték 0–30 p.	Eredmények jelentősége 0–20 p.	Megjelenítés Színvonala 0–15 p.	Összesen	Megjegyzés
Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport	5	23	25	13	14	80	II. díj
Vulkánszeleológiai Kollektíva	5	22	22	12	14	75	III. díj

EGYÉNI KATEGÓRIA

I. díj – 100 000 Ft

Németh Róbert: „Adatok a Bakony víznyelőinek ismeretéhez” c. tanulmánya, 91 pont

A bakonyi víznyelők nyilvántartásba vétele kapcsán szerzett terepi ismereteket összefoglalva, az igényes kiállítású, számos térképpel, grafikonnal és fényképpel illusztrált tanulmány közel 600 víznyelő adatait értékeli azok elhelyezkedése, befoglaló közege, mérete, morfológiája és aktivitása szempontjából, s von le ezek alapján fontos és újszerű következtetéseket. Mindezek és szakirodalmi adatok alapján vázolja a víznyelők képződési és feltöltődési folyamatát, a működésüket befolyásoló körülményeket és a hozzájuk kapcsolódó barlangok fejlődését, valamint az emberi tevékenység hatásait is. A karszt- és barlangvédelmi célkitűzésekhez érdemben hozzájáruló tanulmány egyetlen komolyabb hiányossága, hogy a terepmunka jelentős részben Móga Jánossal közösen végzett volta a leírtakból nem derül ki.

I. díj – 100 000 Ft

Ádám Bence: „Ariadne barlangjai” c. kisfilmje, 90 pont

A film rendezője által benyújtott pályamű a Csévi-szirtek barlangjainak kutatását mutatja be látványos módon a nagyközönség számára. A logikusan felépített filmben az archív felvételek mellett e tevékenység szinte minden mozzanata megjelenik, a barlangjárástól a bontáson át a térképezésig és tudományos kutatásokig. Az előre nem megrendezett, akciók (pl. szabadtüdős feltáró merülés, árvíz, átlukadások) közben készült felvételek igazi kalandokba kínálnak betekintést, amit professzionális narráció és közérthető magyarázó szöveg kísér, s látványos animációk és remek kis riportok tesznek teljessé. Bár mi, barlangkutatók egyes részleteit már ismertük, ez a film példaként szolgálhat minden csoport előtt, hogy hogyan lehet a tevékenységünket és eredményeinket szélesebb körben is megismertetni és népszerűsíteni.

Különdíj – 40 000 Ft

Rónaki László: „Sarkány és ördög elnevezések a Mecsek-Villányi karszton” c. publikációja, 60 pont

A Mecseki Karsztkutató Csoport megalakulásának 40. évében megjelentetett, 142 oldalas kötet valójában a 80. életévét akkor betöltő Rónaki László munkásságába kínál betekintést. A címbeli témát követően a karsztosodásra, a térség földtani felépítésére és jelentősebb barlangjaira vonatkozó alapismereteket, illetve már több fórumon publikált témákat tárgyal (pl. kataszterezés), így főként ismeretterjesztő céljával tekinthető újszerűnek. Kár, hogy ezt a szerepet sem a felépítés, sem a fogalmazásmód, sem az ábrák minősége szempontjából nem tudja maradéktalanul betölteni; és merülnek fel szakmai kifogások az alaposság tekintetében is.

Az egyéni kategória eredményeinek összesítése

Pályázó	Témaválasztás újszerűsége 0–10 p.	Alaposság, szakszerűség 0–30 p.	Eredmények jelentősége 0–40 p.	Megjelenítés színvonala 0–20 p.	Összesen	Megjegyzés
Ádám Bence	9	25	36	20	90	I. díj
Németh Róbert	9	27	35	20	91	I. díj
Rónaki László	6	19	19	16	60	Különdíj

Takácsné Bolner Katalin, a Bíráló Bizottság elnöke

BESZÁMOLÓK, KÖZLEMÉNYEK

DR. DÉNES GYÖRGY KÖNYVESPOLCA A BÓDVASZILASI KÖNYVTÁRBAN

2013. november 2-án az Alsó-hegyi Barlangkutatás-történeti Társaság és Bódvaszilasi Község Önkormányzata, valamint a Bódvaszilasi Baráti kör közös rendezvény: „Író-olvasó találkozót” szervezett Dr. Dénes György tiszteletére a bódvaszilasi Petőfi Sándor Művelődési házban. A rendezvényen ünnepi köszöntők keretében felavatták Dr. Dénes György könyvespolcát, mely a sokoldalú kutató műveit mutatja be és méltó helyet kapott az intézmény könyvtárában. Ide került az a vitrines szekrény is, melyben Bódvaszilasi Díszpolgárának személyes tárgyai, egyes kitüntetései láthatóak. Dr. Dénes György kiváló előadással lepte meg a mintegy 60 főnyi közönséget, mely Bódvaszilasi nevének legelső említésével kapcsolatos legújabb kutatásait mutatta be. A szervezők díszvacsorával lepték meg az ünnepeltet, és sor került az Alsó-hegyi barlangkutatás-történeti állandó kiállítás közös megtekintésére is.

Stieber József

NEM JAVULT AZ ALSÓ-HEGYI FORRÁSOK VÍZMINŐSÉGE

Stieber József és Molnár Lajos 1 éven belül harmadszorra végezte el az Alsó-hegy lábánál található közkedvelt források akkreditált mintavételét, vízkémiai és mikrobiológiai elemzését.

A Tájékoztató tavaszi számában részletesen közzétett eredmények az október végén történt mintavétellel nagyfokú hasonlóságot mutattak, ezért felhívjuk a figyelmet, hogy a Barlangkutató- és a Vecsem-források vízminősége továbbra sem felel

meg az ivóvizekkel szemben támasztott követelményeknek (elsősorban a nitrát tartalom és a mikrobiológiai szennyezettség a szembetűnő), és azt javasoljuk, hogy senki ne fogyassza ezeket a forrásvizeket!

Stieber József és Molnár Lajos

Kedves Barlangásztársaim!

Azzal a kéréssel fordulok hozzátok, hogy adjátok meg Orbán Csaba (Kabóca) telefonszámát, hol dolgozik, hol lakik, ugyanis két könyv (Barlangok világa, egyesületi pecséttel, illetve Cseppkőország mélyén) nála van és nem adja vissza. Utóbbit Jakucs László professzortól kaptam.

A nyomravezető magas jutalomban részesül.

Fogel Péter
BEBTE tiszteletbeli elnöke
06-70-287-7593

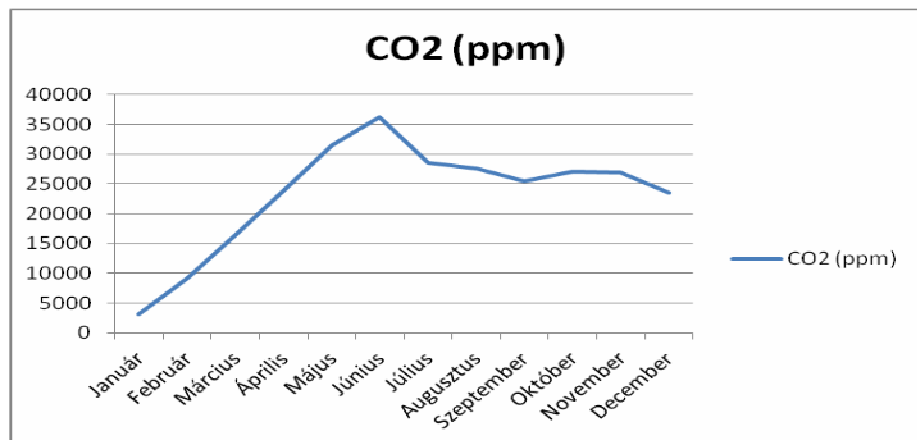
TÉLI-TAVASZI BARLANG-KLIMATOLÓGIAI MÉRÉSEK ÉRDEKES HELYSZÍNEKEN XI.

Korábbi és mostani méréseimet TESTO 610 relatív páratartalom- és hőmérővel, TESTO 905-T1 beszűrő hőmérővel, TESTO 810 infrahőmérővel, TESTO 405-V1 hődrótos anemométerrel, TESTO 535 (NDIR) CO₂ mérővel, GTD1100 altiméter-barométerrel, valamint AIR CO2ntrol-3000 tip. CO₂ adatgyűjtővel végeztem, és az MSZ ISO 8756:1995 szabvány szerint jártam el. A fenti műszereket akkreditált laboratóriumban kalibráltattam.

Nem szellőzött ki a Béke-barlang 2013-ban

Mint azt tavaszi beszámolómban már jeleztem, a Béke-barlangi árvizek tartósan megmaradtak, csaknem 8 hónapon át, mivel a Komlós-forrás (feltehetőleg vízvezető járatának eltömődése miatt) nem volt képes levezetni annyi vizet, mint amennyi a karsztban feltelítődött. A Kőhorog-oldalban nyíló szanatóriumi bejárathoz közeli Zoltán- és MKBT-termek (korábbi terápiás termek) víz alá kerültek, és a barlang alsó-szakasza a levegőforgalom számára átjárhatatlan dugóvá változott. Ebben a ledugaszott zsákban folyamatosan gyűlt fel a szén-dioxid, láthatóan lineáris emelkedést mutatva. Tetőpontját a nyári légkörzés csúcán: júniusban érte el, ahonnan lassú csökkenésbe ment át. A téli légkörzés ugyan fokozatosan leszellőztette a Főbejárat–Felfedező-ág közötti rövid barlangszakaszt, azonban az 1560 m-nél létesített (Buzogány) vizsgálati helyszín annak ellenére is csak nagyon nehezen szellőzik le, hogy egyébként az árvíz novemberre visszahúzódott. A barlang alsó szakaszán február óta életveszélyes a szén-dioxid koncentráció így a barlang látogatását az ANPI átmenetileg megtiltotta. A jelenség egyedülálló, melyre a Béke-barlang felfedezése óta nem volt példa!

Az 1560 m-nél (Buzogány) rögzített havi átlagértékeket az alábbi grafikonban rögzítettem:

A vizsgálatok OTKA pályázat keretében Dr. Leél-Őssy Szabolcs vezetésével történtek. Összehasonlításként közöljük, hogy a Béke-barlangban megtalálható korábbi szén-dioxid koncentrációk értékei 1500 és 3700 ppm közé estek.

Kicsapatásos aeroszol-mintavétel eredményei a Baradlából (2013. 10. 28–31.)

Előzmények: Molnár Lajos barátommal közösen indítottuk el a Róka-ágban azt a 3°C-ra lehűtött mintavevő-kört, mely eredetileg mikrobiológiai szedimentáció célját szolgálta. Utóbb meg gondoltuk magunkat, és a mintavételt kiterjesztettük 72 órára, melyben 13,43 Nm³ levegőt szívunk át a speciális hűtőkamrán. Az ebből kicsapatott 55 ml kondenzátum a 10,7 °C hőmérsékletű, telített páratartalmú levegő 9,4 g/m³ abszolút nedvesség-tartalmának 43 %-át tette ki, mely érték gyakorlatilag megfelel a 3°C-ra lehűtött, telített levegő abszolút vízgőztartalmának. A mintavételt a STIEBER Környezetvédelmi Kft. akkreditált vizsgálólaboratóriuma végezte, a mintákat ICP-OES spektrométerrel a Környezettechnológia Kft. akkreditált vizsgálólaboratóriuma elemezte ki. A legfontosabb szennyezők koncentrációját az alábbi táblázatban mutatom be:

Vizsgálati jellemző	Mért érték (µg/minta)	Koncentráció (µg/l)	Koncentráció (µg/Nm ³)
Kalcium	2,3	41,81	0,17
Magnézium	0,35	6,36	0,026
Kálium	0,27	4,9	0,02
Nátrium	0,21	3,81	0,015
Alumínium	0,94	17,09	0,069
Cink	7,3	132,72	0,54
Réz	0,14	2,54	0,01
Vas	0,05	0,9	0,003
Mangán	0,16	2,9	0,011

A táblázatból jól látszik, hogy a mintavétel időpontjában a Baradla-barlang Róka-ági Labor-termében idegenforgalomtól elzárt körülmények között a barlangi levegőben 72 óra leforgása alatt túlnyomó többségben a cink (antropogén szennyező), a kalcium (befoglaló kőzet) és az alumínium (barlangi agyag alkotója) volt jelen.

Stieber József

SPELEO SPORT

Kedves Vásárlóink!

A karácsonyi akciónk eredményessége miatt, (továbbá mivel a végén már nem tudtuk karácsonyig teljesíteni a sok megrendelést és átcsúsztunk a januárba) meghosszabbítjuk a 20 %-os saját gyártású termékeinkre vonatkozó kedvezményünket január végéig.

Hogy megéri-e a Speleo-tól rendelni döntsétek el Ti :

Overallok:

„Alap” overall: 13 200 Ft.

Alap overall 700-as Cordura foltokkal: 14 800 Ft.

700-as Cordura overall: 17 200 Ft (!!)

Műnyúl: 7600 Ft.

Bagek:

Slószos: 1760 Ft

„Vállpántos” slószos: 3360 Ft

40 L: 4400 Ft

60 L: 4800 Ft

80 L: 5600 Ft

Expedíciós: 6240 Ft.

Slósz:

Állítható lépőszár: 3040 Ft.

Speleo melles: 1760 Ft.

Speleo comfort beülő: 14 400 Ft.

Meg amit még ki tudtok találni, és amit mi meg tudunk varrni!

Boldog Új Évet és élményekben gazdag barlangtúrákat kívánunk minden barátunknak, sporttársunknak!

Üdvözlettel:
Kocsis András

Elérhetőség:

Tel.: 06 20 367 6964 www.speleo.hu

Ui: Január közepétől keressétek a „Speleo” logót a Pál kocsmá környékén ....

OLASZORSZÁG LEGHOSSZABB ÉS LEGMÉLYEBB BARLANGJAI

	Barlang neve	Helye (régión)	Hossza, m
1.	Complesso della Valle del Nosé	Lombardia	>61 000
2.	Complesso del Monte Corchia	Toscana	>57 000
3.	Complesso di Paggia Bella	Piemonte	43 000
4.	Complesso Carsico della Codula Ilune	Sardegna	>42 000
5.	Complesso del Col delle Erbe	Friuli Venezia Giulia	kb. 40 000
6.	Sistema Buso della Rana/Pisatela	Veneto	37 000
7.	Grotta della Bigonda	Trentino Alto Adige	36 200
8.	Complesso della Carcaria	Toscana	>35 000
9.	Sistema dei Piani Eterni	Veneto	34 000
10.	Complesso Fiume-Vento	Marche	30 000

A 10 km hosszúságot 26 barlang haladja meg.

	Barlang neve	Helye (régión)	Mélysége, m
1.	Abisso Paolo Roversi	Toscana	-1300 +50
2.	Abisso Olivifer	Toscana	-1215
3.	Complesso del Grignone	Lombardia	-1190
4.	Complesso del Monte Corchia	Toscana	-1187
5.	Abisso Perestroika	Toscana	-1160
6.	Complesso della Carcaria	Toscana	-1125
7.	Complesso del Foran del Muss	Friuli Venezia Giulia	-1118
8.	Abisso Mani Pulite	Toscana	-1060
9.	Buca del Selcifero	Toscana	-1058
10.	Abisso Pozzo della Neve	Molise	-1048

Az -1000 m mélységet 15 barlang haladja meg.

KÜLFÖLDI HÍREK

2013. október 30–november 3. között „**Speleopolis**” elnevezéssel az olaszországi Casola Valsenio (60 km-re Bolognától délre) adott helyet a már évtizedes hagyományokkal rendelkező olasz barlangásztalálkozóknak, melynek keretében az Európai Barlangkutató Szövetség (FSE) is megtartotta éves közgyűlését.

A mindössze 2699 lakóval rendelkező kisvárosban 2443 barlangász regisztrált a rendezvényre. A rendező csoport 20 éves fennállását is ekkor ünnepelte, de a monstre rendezvényt már hetedik alkalommal tartották meg itt. Különös hangulatot ad ezeknek a találkozóknak, hogy a szokásos előadások, filmvetítések és kiállítások mellett az olasz barlangkutató csoportok szülőföldjük gasztronómiai specialitásait is kínálják a résztvevőknek. A kirándulások a környék gipszkarsztjára vezettek.

A november 2-án megtartott FSE közgyűlésen megválasztották a szervezet új vezetőségét:

Elnök: Ged Campion (Egyesület Királyság)

Alelnök: Michael Laumanns (Németország)

Főtitkár: Oliver Vidal (Franciaország)

Főtitkárhelyettes: Alexey Zhalov (Bulgária)

Pénztáros: Henk Goutier (Hollandia)

Helyettes pénztáros- Ernest Geyer (Ausztria)

.....

Az ausztriai Totes Gerbirgében található **Schönberg-barlangrendszerben** 2013. augusztusában felfedezték az ún. Kanyonország nevű részt, és ezzel a barlangrendszer hossza elérte a 140 km-t.

Forrás: Verbandsnachrichten der Österreichischen Höhlenforscher Nr. 5-6/2013, Jahrgang 64.

Az év barlangi állata

A Német Karszt- és Barlangkutató Szövetség 2008. évi vándorgyűlésén hozott döntése alapján 2009 óta megválasztják az év barlangi állatát. Ennek célja a barlangok nagyközönség és a hatóságok számára alig ismert zoológiai sokféleségének a népszerűsítése.

2014-ben a barlangi vízi ászka (*Proasellus cavaticus*) nyerte el a kitüntető címet.

Forrás: www.hoehlentier.de

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@t-online.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Óssy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.
Floppyn, CD-n és e-mail-en érkező anyagokat World formátumban tudunk fogadni.